

ELKE WISS

FIEP WESTENDORP

Filo so fiep

Een *bladerboek*
voor samen-denken

Uitgeverij Volt · Amsterdam

INHOUD

Van wie is dit boek? p. 4
Vragen die blijven
kriebelen p. 6
Recept voor
filosofen p. 8

1

Jij en... jij

Siem: Dromen en wakker zijn
p. 10 • De wereld is al begonnen p. 14 •
De babyfoto p. 18 **Kijk om je heen:** Zie
je iets zonder begin? p. 11 **Opdrachten:**
Wanneer is je fiets nog jouw fiets? p. 22 •
Binnenstebuiten p. 26 **Interview:**
Ellis & Filou (6) p. 16 • Chanel (38) p. 24 •
Suze (6) p. 28 **Gedicht:** Kwijt p. 20
**Het woord 'filosofie' / Hoe word je een
filosoof?** p. 12

2

Wie bedenkt de regels eigenlijk?

Siem: Rennen in de gang p. 30 • Vrienden p. 38 • Tekening
p. 44 **Kijk om je heen:** Wat is het mooiste wat je ziet? p. 46
• Wanneer wordt iets een stapel? p. 48 **Opdrachten:** Verzin
een regel p. 31 • De regelmaker p. 32 • Ruilhandel p. 33 •
De onzichtbaarheidsmuts p. 36 • Onderwaterdier p. 45
Interview: Ahmed Aboutaleb (64) p. 34
• Adam (6) p. 42 • Elena (9) p. 50 **Gedicht:**
Troost p. 40 **Met wie kun je filosoferen?** p. 49

3

Spelen grote mensen nog wel?

Siem: Spelen p. 52 • Haast p. 56 • Wachten p. 60 • Belangrijke Papieren p. 64 **Kijk om je heen:** Wanneer wordt praten schreeuwen? p. 58 **Opdrachten:** Adviseur voor Grote mensen p. 53 • Koffertje p. 65 • Andersom-dag p. 68 **Interview:** Hanna (bijna 7) p. 54 • Stine Jensen (54) p. 66 • Julia (8) p. 70 **Gedicht:** Wachten p. 62

4

Over waar de wind begint

Siem: In het bos – de wind p. 72 • Van wie is het bos? p. 76 • Een dode kever p. 80 • De boomstam p. 84 **Kijk om je heen:** Heeft alles een binnenkant? p. 74 • Wat is er van jou? p. 77 **Opdrachten:** Het bomeninterview p. 85 • Als de boom valt: het geluid in het bos p. 86 • De kever in het doosje p. 90 **Interview:** Bente (8) p. 78 • Milouska Meulens (52) p. 88 • Sarah (10) p. 92 **Gedicht:** Mijn opa p. 83

5

Het Grote Alles

Siem: Waar gaat vandaag naartoe? p. 94 • Aan niks denken p. 96 • De beer p. 100 • Sterren p. 104 • In slaap vallen p. 112 **Kijk om je heen:** Kun je het donker aanwijzen? p. 95 • Kun je iets oneindigs vinden? p. 108 **Opdracht:** De droomhelm p. 98 **Interview:** Boris (9) p. 102 • Elisabeth (97) p. 106 • Lammert Kamphuis (43) p. 110 **Gedicht:** Het heelal p. 114

Over Elke Wiss
p. 116

Over Fiep Westendorp
p. 118

Over filosoferen p. 120

VAN WIE IS DIT BOEK?

Hoe heet je?

Hoe oud ben je?

Waar denk je aan
vlak voordat je in slaap valt?

Waar ben
je heel goed in?

Wat is de raarste vraag
die je ooit hebt gesteld?

Wat is de raarste
vraag die iemand jou ooit
heeft gesteld?

Wat zou je willen weten waar
niemand het antwoord op heeft?

Waar word je blij van
zonder dat je weet
waarom?

VRAGEN DIE BLIJVEN KRIEBELEN

Ken je dat? Dat je soms van die vragen hebt die blijven kriebelen? Bijvoorbeeld:

Wanneer is
een tekening
mooi?

Hoe weet
ik of iemand
echt mijn
vriend is?

Kunnen
bomen pijn
voelen?

Moet je
altijd eerlijk
zijn?

Waar gaan
mijn gedachten
heen als ik
slaap?

KRIEBELVRAGEN

Dat nadenken over je eigen gedachten,
over jezelf en de wereld om je heen,
dat heet filosoferen.

Als je filosofeert, denk je meestal na
over vragen waar je het antwoord niet
op weet. Die antwoorden zijn ook niet
te vinden in boeken, of op internet. Je
moet er echt zelf over nadenken om
wijzer te worden.

Als je **filosofeert**,
maak je eigenlijk
een soort
ontdekkingsreis in
je eigen hoofd. En
als je het samen
doet, ook in het
hoofd van een
ander!

RECEPT VOOR FILOSOFEREN

Wat
heb je
nodig?

- een flinke dosis nieuwsgierigheid
- een vleugje verwondering
- een druppeltje 'dat snap ik niet!'
- een handvol gekke vragen
- 2 kopjes tijd (meer mag ook)
- een mespuntje geduld
- 3 eetlepels 'wat als'
- een scheutje grapjes
- een GROTE schep 'waarom?'
- een flufje 'hoe zou het zijn als...'

Hoe doe je het?

Ga ergens lekker zitten. Of staan. Of liggen. Of op je kop hangen. Begin met een vraag, zoals: 'Kunnen mieren ook dromen?' of 'Wat is blij zijn?' Zeg hardop: 'Misschien is het wel zo dat...' Laat het pruttelen en borrelen in je hoofd. Komt er niks? Schud even met je hele lijf. Vraag mama, papa of je knuffel wat zij denken. Denk na of jij dat ook vindt, en waarom wel, of waarom niet. Zet het in de koelkast. Kijk er een dag later naar: hoe ziet het eruit?

Wanneer doe je het?

In bad – bij het lezen van een boek – als je naar de mieren kijkt – als je je verveelt.

Let op: je wordt er heel slim van, maar ook een beetje gek – want je gaat overal over nadenken!

Bijwerking: je blijft misschien 'waarom' vragen... en dat is juist goed!

1 Jij en... jij

Dromen en wakker zijn

Siem wordt wakker. Er komt al een beetje licht door het slaapkamerraam. Siem weet zeker dat hij iets heel belangrijks heeft gedroomd. Het voelde groot, en een beetje gek. Ging het over dino's? Over de pratende broodtrommel? Over school? Siem

probeert de droom terug zijn hoofd in te trekken, maar hoe harder hij trekt, hoe sneller de droom verdwijnt. Siem staart even naar het plafond. Hij vraagt zich af: waar gaat een droom naartoe als je wakker wordt? En hoe weet ik eigenlijk dat ik nu wakker ben en niet nog steeds droom?

VRAAG Hoe weet je eigenlijk of je nu wakker bent?

VRAAG Wat is de gekste droom die je ooit hebt gehad?

VRAAG Als je je droom niet meer weet, bestaat hij dan wel?

VRAAG
Stel dat je zelf kon kiezen wat je droomt. Wat zou je vannacht willen dromen?

VRAAG Waar ben je als je droomt? In je bed of in je droom?

KRIEBELVRAGEN

KIJK OM JE HEEN

Zie je iets zonder begin?

Als je een lijn tekent op een papier, dan weet je waar je begonnen bent.

Als je een wandeling gaat maken, weet je ook waar je begon. Een boek heeft een begin, een liedje ook... Maar hoe zit dat met een rond treinspoor?

Waar is het begin dan? En de ring om je vinger: waar begint die? Kun jij dingen om je heen aanwijzen zonder begin?

HET WOORD 'FILOSOFIE'

Het woord 'filosofie' is al oud: filo is Oudgrieks voor 'houden van', en sofia betekent wijsheid. Als je filosofeert, ben je dus eigenlijk op zoek naar wijsheid. In het Nederlands hebben we er ook een woord voor: wijsbegeerte. Dat betekent zoiets als: heel graag, supergraag, grager dan alles wijs willen worden. Alsof wijsheid een schat is waar je naar op zoek bent.

VRAAG Wat is wijsheid eigenlijk?

VRAAG Is dat hetzelfde als veel weten?

VRAAG Kun je wijzer worden zonder iets te leren?

VRAAG Hoe weet je wanneer je aan het filosoferen bent?

